

Universiteiten gaan ten onder aan bureaucratie, gemakzuchtig onderwijs en lage standaarden

Door [Eduard Bomhoff](#) - 16 november 2024

Geplaatst in [Universiteit](#)

Wat denk je van een master in de bestuurskunde zonder één toets of tentamen? Aan de Erasmus Universiteit! De belastingbetalers die zo'n fut-master mogelijk maken zullen de precieze details niet kennen, maar PVV, VVD, NSC en BBB hebben goed gevoeld dat Nederlanders niet meer zo'n hoge dunk hebben van het management van hun universiteiten, en dat ze daarom de voorgestelde bezuiniging wel zien zitten. Laten de regenten die onze universiteiten besturen eerst maar weer eens serieus worden, dan kunnen ze met meer kans op succes een nieuw beroep doen op de schatkist.

Miljoenen Nederlanders hebben in het nieuws de antisemitische demonstraties gezien op de terreinen van de uni's en moeten zich hebben verbaasd over het slappe optreden van de leiding. Universitaire regenten die eerst onbereikbaar zijn vanwege hun meerdaagse buitenlandse excursie en dan in het Engels gaan 'onderhandelen' met 'studenten' die aan tafel hun gezicht bedekken en hun naam niet willen noemen, zijn waarschijnlijk evenmin in staat om de hen toevertrouwde honderden miljoenen belastinggeld bekwaam uit te geven aan onderwijs en onderzoek.

Mooie colleges

Eerst even ter herinnering hoe het vroeger toe ging aan de universiteit en hoe veel daarvan verloren is gegaan door de bureaucratisering, en dan - zoals beloofd - het recept om die makkelijke master aan de EUR binnen te halen.

Ik heb een doctoraal (niks mis met dat woord, maar we moeten het nu 'master' noemen) in de

Universiteiten gaan ten onder aan bureaucratie, gemakzuchtig onderwijs en lage standaarden

wiskunde van de Leidse Universiteit en denk dankbaar terug aan mijn zesenhalf jaar daar. Niet alleen wiskunde gestudeerd en actief in de Studentenvakbeweging, maar ook als toehoorder mooie colleges bijgewoond over Shakespeare bij de beroemde prof (en oud-krijgsgevangene in Japan) Fred Bachrach, en over metabletica bij prof Jan Hendrik van den Berg. Die had de term metabletica uitgevonden en bedoelde daarmee de hoop dat we bij voorbeeld een dieper inzicht krijgen door te zien dat het kubisme in de schilderkunst, de atonale muziek van Schönberg en de meerdimensionale natuurkunde simultaan opkwamen.

Waren colleges over Shakespeare en over het verband tussen twaalf-toons muziek en Georges Braque een luxe? Zeker, maar dat maakt een rijk studieaanbod aan een levende universiteit. En je weet maar nooit. In Rotterdam, waar ik later doceerde, hadden we Ruut Veenhoven, die college gaf over het meten en correleren van 'geluk'. Eerst werd daar wel een beetje om gelachen. Later stimuleerde 'geluksprofessor' Veenhoven zo veel research van anderen (inclusief uw columnist met het World Values Survey) dat hij nu een h-index heeft van 76, en niet door mee te liften als co-auteur met jongere schrijvers, maar bijna steeds door onder eigen naam boeken en artikelen te publiceren.

Er is veel veranderd en anno 2024 ben ik niet meer zo trots op de alma mater. Het Leidse College van Bestuur had in mijn tijd genoeg aan een paar kamers boven de universiteitsbibliotheek; in 2023 had het Bestuur 57 medewerkers voor personeelszaken en 102 voorlichters en marketing-medewerkers. In 2028 wil de uni in totaal 1800 fte voor alle afdelingen van het Bestuur. Intussen weten we dat dit Bestuur bijna alle talenstudies wil combineren of opheffen om geld te sparen. De beoogde bezuiniging is ongeveer drie miljoen, een fractie van wat de uitbreiding van het droeve leger aan bestuursambtenaren gaat kosten.

Schuldig aan een goed deel van de bureaucratisering zijn natuurlijk de DEI-modes en de paniek over CO2. Vier pagina's in het jaarverslag over de CO2 met de belofte om het woon-werk verkeer van de hoogleraren beter te gaan meten. Er zijn al ambtenaren bezig met de maandstaat die iedere professor elke maand zal gaan invullen. Belachelijk fanatiek ook dat het jaarverslag ons gerust stelt dat de uni werkt met '100 procent Nederlandse wind en zon'.

(lees verder onder het kader)

Nieuw! Boek Bomhoff: 'Het Casinopensioen'

Op 25 november verschijnt van prof Eduard Bomhoff het boek 'Het Casinopensioen - en andere brandende kwesties'. Het is een selectie van zijn columns over het Nederlandse pensioenstelsel en andere politieke en economische thema's, zoals het klimaatbeleid, het stikstofbeleid en het basisonderwijs.

Eduard Bomhoff is niet alleen vooraanstaand econoom en was ook - heel even - politicus maar is ook al decennia een gewaardeerd en gevreesd columnist, eerst van NRC en sinds 2019 van Wynia's Week. Sommige van de voor dit nieuwe boek geselecteerde columns zijn uit NRC en FD, de meest actuele uit Wynia's Week.

'Het Casinopensioen - en andere brandende kwesties' is een uitgave van Uitgeverij Blauwburgwal, omvat 222 pagina's, kost 22,50, zal overal te koop zijn en is **nu onder meer voor te bestellen in [de winkel van Wynia's Week](#)**

Universiteiten gaan ten onder aan bureaucratie, gemakzuchtig onderwijs en lage standaarden

Onnozele toetsen

Vierendertig keer prijkt de modieuze term 'inclusie' in het jaarverslag. Ik dacht terug aan mijn Australische universiteit die alle hoogleraren de laatste jaren ook verplichtte om drie keer per jaar een video-cursus te volgen over inclusie, en een voldoende te halen voor de bijbehorende multiple choice (MC)-toets. Gelukkig gaf een collega de tip om de video's op dubbele snelheid af te draaien en gewoon te gokken met de multiple choice-antwoorden.

Al mijn collega's konden de onnozele MC-toetsen in één poging vlot afvinken. We hebben echt geen honderden ambtenaren nodig om dat nog te herkauwen. En evenmin hangt de wereldtemperatuur af van het aantal Leidse hoogleraren dat besluit om voortaan met een fat-bike het Rapenburg onveilig te maken, bang dat anders een bestuursambtenaar aan de bel hangt over hun laatste woon-werk formulier.

Niet bang om een onvoldoende te geven

Bureaucratisering is niet het enige probleem; de universiteiten zijn ook ver afgedwaald door gemakzuchtig onderwijs en lagere standaarden bij examens. Eén voorbeeld dat veel lezers zullen herkennen. Studenten psychologie en pedagogie moeten in het eerste jaar een vak statistiek volgen. Vaak niet hun grote interesse. Vroeger moest er gestudeerd worden; nu koop je op een website de MC-vragen van het vorige tentamen. En met AI is het schrijven van werkstukken ook makkelijker geworden, want de anti-plagiaat software die hoogleraren gebruiken, is voorlopig nog niet in staat om ook AI te signaleren.

Er is maar één eerlijke oplossing: mondelinge tentamens voor de hoofdvakken en voor de hulpvakken ieder jaar verse MC-vragen en niet bang zijn om studenten een onvoldoende te geven. En dat alles ontbreekt bij de master bestuurskunde in Rotterdam en maakt die dus een cadeau voor iedereen die nog een master op zijn/haar CV wil en er het geld voor over heeft.

De verschillende Rotterdamse masters bij bestuurskunde eisen zestig studiepunten, maar met de stage, de scriptie (mag ook een duo-scriptie zijn) en een 'atelier' zijn we al over de helft. Dan zijn er tal van keuzevakken die geen examen afnemen. Keuzevak 'Creativiteit in de Publieke Sector', bijvoorbeeld, heeft geen toets, maar vraagt alleen om een individuele opdracht en deelname aan een groepsopdracht. En zo zijn er genoeg keuzevakken, zodat wie slim kiest geen enkele toets of tentamen hoeft af te leggen voor de master.

Te druk om college te geven

Dat was vroeger echt anders. Toen gaven hoogleraren ook vanzelfsprekend allemaal college. In de loop van de tijd zijn er echter steeds meer professoren gekomen die helemaal geen college meer geven maar druk zijn met managen en bijverdienen. Alleen al bij bestuurskunde in Rotterdam tel ik vier hoogleraren die volgens de website in geen enkel vak college geven (de vier hebben niet eens meer

Universiteiten gaan ten onder aan bureaucratie, gemakzuchtig onderwijs en lage standaarden

een rubriek 'onderwijs' op hun webpagina). Hun persoonlijke websites adverteren cursussen voor bedrijven, en de mogelijkheid om de professor te boeken voor een betaalde voordracht of lezing. En tegelijkertijd moet de hardwerkende dr. Saliha Metinsoy volgens haar eigen website in een jaar zes verschillende vakken doceren.

Die ziekte - professoren die te druk zijn om nog college te geven - moet ook bestreden worden. Studenten en hun ouders betalen om zo veel mogelijk te kunnen leren, niet om alleen in een kring te zitten en met elkaar hun eigen groepswerkstuk te bespreken. Maar er moet nog veel meer veranderen om de universiteiten weer het vertrouwen te laten winnen van de belastingbetalers. Meer daarover volgende week.

[Eduard Bomhoff](#) is oud-hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende. Op 25 november verschijnt zijn nieuwe boek '**Het Casinopensioen - en andere brandende kwesties.**' Het boek is overal te koop of te bestellen, zoals **[ook in de winkel van Wynia's Week](#)**

Wynia's Week verschijnt nu drie keer per week! De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. **Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!**